

YTTRANDE

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

2018-05-24

Dnr 102-2018/1242

Förslag till lagändring och ny förordning om Riksantikvarieämbetets digitala system för kulturhistorisk information

Sammanfattning

Lantmäteriet ställer sig positivt till den föreslagna regleringen av det digitala system för kulturmiljöinformation som Riksantikvarieämbetet (RAÄ) utvecklar; kallat kulturmiljöregistret.

Lantmäteriet instämmer i att en enhetlig och sammanhållen hantering av kulturmiljöinformation¹ kommer att resultera i en snabbare process och en högre kvalitet i de digitala uppgifterna.

I detta sammanhang vill Lantmäteriet betona vikten av en effektiv informationshantering mellan kulturmiljöinformation och fastighetsinformation, vilket utvecklingen av ett sammanhållet kulturmiljöregister och övergången från FMIS² förväntas bidra till.

En god kvalitet avseende digitala uppgifter kring fastigheter och vad dessa kan beröras av; exempelvis i fråga om fornlämningar, är centralt i bl.a. samhällsbyggnadsprocessens olika delar som t.ex. fastighetsbildning, detaljplanering, bygglovshantering och markexploatering.

¹ I ett första skede i Kulturmiljöregistret fornminnesinformation men därefter även bebyggelseinformation.

² Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem

Många av de uppgifter som idag lagras i fastighetsregistret, bl.a. information om fornlämningar, ajourförs i andra verksamheter och levereras från andra register eller system till fastighetsregistret.

För en effektivare process och högre kvalitet på de digitala uppgifterna bör visst innehåll i offentliga register i framtiden kunna baseras på direktåtkomst till andra register. Detta i syfte att säkerställa att uppgiften lagras en gång och att dubbellagring undviks. Denna inriktning benämns i myndighetssamverkan ibland "ett-register-principen" och utvecklingen av ett kulturmiljöregister är väl i linje med denna.

Från ett ortnamnsperspektiv vill Lantmäteriet även nämna vikten av en kvalitetssäker hantering av rekommenderade namn på fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar då namnen utgör en central del av informationsmängden.

Lantmäteriet

Riksantikvarieämbetet och Lantmäteriet har en väl etablerad samverkan som bl.a. syftar till ett effektivt informationsutbyte och en effektiv informationshantering. För samverkan mellan myndigheterna är den nationella geodatastrategin³ en utgångspunkt. I denna ingår den s.k. "ett-register-principen" som syftar till att information lagras en gång och att dubbellagring undviks.

I sammanhanget kan även nämnas att Lantmäteriet har i uppgift att vara utvecklingsmyndighet för digital samhällsbyggnadsprocess. I samhällsbyggnadsprocessen är information om fornminnen och kulturhistoriska lämningar central; liksom övrig information om planer och markreglerande bestämmelser som rör fastigheter.

Fastighetsregistret och fornlämningsinformation

Lantmäteriet ansvarar för fastighetsregistret⁴ där information om fornlämningar redovisas i den allmänna delen. I redovisningen ingår även information om berörkretsar. I en berörkrets ingår de fastigheter eller samfälligheter som till någon del är berörd eller omfattas av en plan eller bestämmelse. Fastighetsregistret med dess användare är stora användare av fornlämningsinformation med avseende på vad en fastighet berörs av.

Ett antal av de av de uppgifter som idag lagras i fastighetsregistret ajourförs i andra verksamheter. En målbild för fastighetsregistret är att kunna undvika dubbellagring och att fastighetsregistret i stället har

³ Den nationella geodatastrategin 2016–2020 beskriver hur en väl fungerande infrastruktur för geodata skapas. Det övergripande målet är öppna och användbara geodata via tjänster. Målområden i strategin avser bl.a. tillgänglighet och användbarhet.

⁴ Förordning (2000:308) om fastighetsregister innehåller bestämmelser om fastighetsregistret, som förs med stöd av lagen (2000:224) om fastighetsregister.

möjlighet att kunna använda direkttjänster för åtkomst från andra myndigheter som är informationsansvariga.

Dagens hantering av fornlämningsinformation i fastighetsregistret kan ses som en form av dubbellagring. Informationen ajourförs i FMIS från vilket två leveranser avseende förändringar årligen skickas till Lantmäteriet för att föras in i fastighetsregistrets textdel samt registerkarta.

Bebyggelseinformation

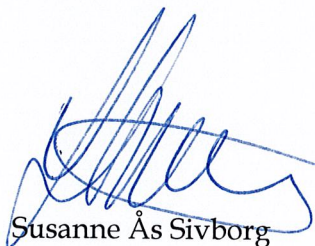
Lantmäteriet är positiva till en fortsatt utveckling av kulturmiljöregistret för att även omfatta bebyggelseinformation. Dagens hantering av bebyggelseinformationen i fastighetsregistret är även det en form av dubbellagring som bör kunna effektiviseras.

Ortnamn

I detta sammanhang vill Lantmäteriet lyfta sitt verksamhetsansvar avseende ortnamn, och betona vikten av att rekommenderade namn på fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar tas till vara vid registrering. Vid sidan av den antikvariska bedömningen av lämningarna behöver även namnen hanteras i dokumentationsprocessen. Detta blir särskilt angeläget då registreringen kommer att ske där informationen uppstår, hos länsstyrelserna eller annan behörig aktör. Lantmäteriet delar därför RAÄ:s bedömning avseende ett behov av fortsatt och till viss del nytt användarstöd för den uppgiften.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. Föredragande i ärendet har varit verksamhetsutvecklare Magdalena Andersson.

I den slutliga handläggningen har biträdande generaldirektör Anders Lundquist deltagit samt enhetscheferna Tobias Lindholm och Marika Ström, jurist Ellinor Sanderson, utredare Ebba Berling Åselius, förvaltningsledare Carin Torneback-Jonsäll samt funktionschef Pär Hollander.

Susanne Ås Sivborg

Magdalena Andersson